

PLAIURI SĂCELENE

Albi Colțea în dom

REVISTĂ EDITATĂ DE ASOCIAȚIA CULTURAL-SPORTIVĂ "IZVORUL" - SĂCELE, ÎNFIINȚATĂ
ÎN ANUL 1922 SI ÎNREGISTRATĂ LA JUDECĂTORIA BRASOV, SUB NR. 15553, DIN 08.03.1994,
cont nr. 25110096060012 B.R.D. FILIALA SĂCELE

Cu ocazia Sărbătorilor de iarnă,
a Sfântului Crăciun și a Anului Nou,
redacția revistei „Plaiuri Săcelene“
urează tuturor membrilor asociației,
sponsorilor și tuturor săcelenilor un cald
„La Mulți Ani!“, bcurii, împliniri și feri-
cire alături de cei dragi.

ANUL XII
(Serie nouă)
Trimestru IV - 1998
Nr. 18

1 Decembrie 1918 - ZIUA MARII UNIRI A ROMÂNIILOR

Contribuții săcelene la înfăptuirea unirii

Se împlinesc anul acesta, 80 de ani de la Marea Unire. Actul istoric, cu adevărat revoluționar pentru România, a fost pecetuit de Adunarea Națională a reprezentanților românilor ardeleni, la Alba Iulia în ziua de 1 Decembrie 1918. An de an, românii de pretutindeni așteaptă și sărbătoresc Sfânta zi a Unirii cu sentimente de puternică mândrie națională pentru că evenimentul marcat atunci, la început de decembrie, a înfăptuit dorința și voința poporului nostru de a trăi organizat statal, între granițe firești ale României. Încheierea unității politico-statale consfințită în 1918 este rezultatul unor eforturi și lupte de multe secole a românilor pentru a făuri România Mare.

La 1 Decembrie 1918, ora 10⁰⁰, la Alba Iulia au început lucrările Adunării Naționale a românilor. Această Mare Adunare Constituantă s-a finalizat cu hotărârea de unire necondiționată a Transilvaniei cu România, prin vot unanim.

Rezoluția Marii Adunări Constituționale rostită de către Vasile Goldiș sună astfel:

„Adunarea națională a tuturor românilor din Transilvania, Banat și Tara Ungurească, adunați prin reprezentanții lor îndreptătiți la Alba Iulia în ziua de 1 Decembrie 1918, decretează Unirea acestor români și a tuturor ținuturilor locuite de dânsii, cu România“.

Actul Unirii de la 1 Decembrie, cât și cele premergătoare ale Unirii Basarabiei și Bucovinei cu România, au fost decise de organele reprezentative și puterea legiuitoră ale românilor: Sfatul Țării de la Chișinău, Congresul General al Bucovinei din Cernăuți și Adunarea Națională de la Alba Iulia. Acestea s-au pronunțat în numele populației românești, mai mult decât majoritară în acele ținuturi.

Trebuie subliniat faptul că atât precursorii cât și înfăptuitorii Unirii din 1918 n-au militat numai pentru emanciparea națională a românilor, ci și pentru legiferarea drepturilor fundamentale ale omului, pentru construirea unei României după standardele europene ale epocii, în sensul de a asigura drepturi egale cu ale românilor, tuturor etnicii conlocuitoare. Existenta ca națiune și ca stat european nu trebuie, să fie afirmată prin intoleranță politică, religioasă ori națională. Totodată, toleranța față de opțiunile fiecărui cetățean al țării nu înseamnă și toleranță față de cei care ar încerca să spargă unitatea statului național unitar, făurit cu trudă și sacrificii de înaintași.

Lupta românilor pentru unitate politico-statală a avut, aici în zona Brașovului, o desfășurare care i-a conferit o înfățișare aparte. Inițiativele și acțiunile pentru unire a românilor din Țara Bârsei, instituțiile create în acest scop și o pleiadă de cărturari patrioți din această zonă geografică a țării au câștigat importanță națională,

pentru eforturile lor, în slujba întregirii neamului. Sigur, datorită locului geografic în care se află SACELE, prin puterea economică, unitatea și dărzenia mocanilor băstinași, în lupta pentru păstrarea ființei naționale, prin numeroșii oameni de seamă care s-au impus în cultura și viața politică a Transilvaniei și-a dobândit un loc bine meritat în istoria Marii Uniri din 1918. Faptul n-a fost numai o coincidență episodică. Români săceleni și-au dat obolul în toate evenimentele care au marcat luptele din Transilvania pentru libertate, independentă națională și unire

cu Țara. În Revoluția de la 1848, condusă de Avram Iancu, cărturarii de frunte săceleni s-au alăturat Craiului Munților: Radu și Neagoe - Nicolae Popaea au fost colegi de studenție cu A. Iancu. La Marea Adunare de pe Câmpia Libertății din Blaj în 1948, au luat parte reprezentanți ai mocanilor săceleni. În timpul revoluției, Radu Popaea, Oprea și Radu Moroianu, Constantin Secăreanu din Satulung au fost tribuni de Târnave. Nicolae (Neagoe) Popaea, fost episcop al Caransebeșului, a fost tribun de Bran, Oprea Circa (Tircă) din Cernăuți este alături de Mitropolitul Andrei Șaguna, în delegația românilor la împăratul de la Viena.

Lupta armată a românilor pentru Independență (1877-1878) a fost puternic susținută de mocanii săceleni. „Comitetul Românesc“ din Brașov, pentru susținerea materială a războiului, l-a avut ca secretar pe profesorul săceleean Ioan Lapedatu.

Ultimele decenii ale secolului al XIX-lea și primele două decenii din al XX-lea, în această zonă din Ardeal, au continuat și amplificat eforturile românilor pentru emancipare națională, culminând cu Marea Unire din 1918. Spicuim doar faptul că din sirul personalităților de frunte care au pus temeliile „Ligii pentru Unitatea Culturală a Românilor“ (București 1891) a făcut parte și cărturarul săceleean Al. I. Lapedatu. Marile evenimente din Transilvania („Memorandum“ din 1892 și faimosul proces „de la Cluj“ din 1894) au fost influențate puternic în favoarea românilor, de către „Liga pentru Unitatea Culturală a Românilor“. Pe atunci, Tânărul săceleean G. Moroianu, student la Paris, organizează un festival dedicat Transilvaniei, cu efect puternic în sprijinul memorandștilor. De altfel, prof. G. Moroianu a rămas în istoria neamului ca unul dintre marii militanți pentru unirea și afirmarea românilor. În capitalele occidentale unde a activat mulți ani ca gazetar, diplomat și politician s-a străduit, cu rezultate remarcabile, să câștige prietenii, să convingă guverne și oameni influenți, ziare și opinia publică din țări puternice, în favoarea justării luptei naționale a românilor.

(Continuare în pag. 2)

PROGRAM ANIVERSAR DEDICAT MARII UNIRI

1 Decembrie 1918 - 1 Decembrie 1998

Aniversarea a 80 de ani de la înfăptuirea actului istoric al Unirii de la 1 Decembrie, este întâmpinată în ținută de aleasă sărbătoare. Ca urmare a strădaniilor Primăriei orașului, Monumentul Eroilor săceleni, care și-au pierdut viața pentru Unire, a fost complet renovat cu împrejmuire nouă, placat cu materiale de calitate și curățat în întregime. Piața din centrul civic, dominată de acest monument a fost împodobită pentru sărbătoarea națională și pentru manifestările tradiționale de Crăciun și Anul Nou.

Din programul zilei Marii Uniri, aici la Săcele, prezintă câteva momente:
ora 10:50 - moment comemorativ la Monumentul Eroilor din centrul orașului.

- în prezența gărzii de onoare, a autorităților locale și a publicului, se va intona Imnul de Stat al României și Imnul Eroilor Neamului
- depunerile de coroane de flori la monument
- moment de reculegere în amintirea eroilor
- alocuție din partea reprezentantului Forțelor Armate la manifestare, despre semnificația zilei de 1 Decembrie pentru România
- slujbă religioasă de pomenire a eroilor neamului

ora 11:55 - subunitatea militară din care este formată garda de onoare va defila prin fața monumentului.

Primaria Or. Săcele
Asociația Cultural-Sportivă "Izvorul"

Pe-al nostru steag

Pe-al nostru steag e scris „Unire“,
Unire-n cuget și-n simțiri,
Si sub măreața lui umbrire
Vom înfrunta orice loviri.
Acel ce-n luptă grea se teme
Ce singur e rătăcitor;
Iar noi, uniți în ori ce vreme,
Vom fi, vom fi învingători !

Deschide ușa creștine

Deschide ușa, creștine,
Că venim din nou la tine.
Drumul-i greu și-am obosit,
De departe am pornit.
Și la Viflaim am fost
Unde s-a născut Hristos
Colo-n ieșea cea de boi
În stau sârac de oi.
S-am văzut și pe-a Sa mama
Pe care Maria-o cheamă,
Cum umbla din casă-n casă,
Ca pe fiul său să-L nască.
Umblă-n sus și umblă-n jos
Ca să-l nască pe Hristos.
Umblă roată prin cetate
Case, hanuri, pline-s toate.
Mai târziu găsi apoi
Un stau frumos de oi
Și acolo, pe fân jos,
S-a născut Domnul Hristos.
Cete de îngeri coboară
Staulul de-l înconjoară
Ca să-i cânte lui Isus
Osana întru cei de sus.
Îngerii cu flori în mâna
Împleteșc mândră cunună.
Pe cunună-i scris frumos:
„Astăzi s-a născut Hristos“ !

CULTURĂ • CULTURĂ

SCOALA ROMÂNEASCĂ - TRANSFORMĂRI PROFUNDE

Este cunoscut faptul că orice neam are la baza existenței sale trei piloni esențiali: biserică, școală și armată. Biserică modeleză sufletul nostru creștin prin credința în Dumnezeu și în valorile moral-creștine, școală formează gândirea și promovează elitele neamului, armată prin misia sa, asigură dezvoltarea normală a neamului. Prin ele există neamul, limba, Tara.

Școala românească are o veche și recunoscută tradiție. Formată de-a lungul secolelor, a servit nația prin dăruirea și competența dascălilor. Înnoiri au fost permanente, pentru că timpul și progresul societății le cerea. Înnoirile în învățământ trebuie bine gândite, pentru că de ele depind vigoarea și dezvoltarea armonioasă a nației. Pentru mulți poate părea o enigmă apariția unui număr atât de mare de vârfuri ale culturii și științei românești în perioada dintre cele două războaie, perioada României întregite. Cum a fost posibil ca într-o perioadă atât de scurtă, 1920-1938, să se ridice o întreagă pleiadă de oameni mari?

O explicație o constituie faptul că această generație a fost pregătită de o școală modernă, bine gândită. Apariția acestei generații a necesitat mult timp. Amintim că bazele școlii moderne românești au fost create de Spiru Haret, ministru învățământului, încă din 1901. Când a fost nevoie, țara a avut oameni providențiali. Prin reformele lui Spiru Haret, continuante de Onisifor Ghibu s-au pus bazele României moderne.

Nenorocirea a fost că a venit perioada comunismului. Când urmărești să distrugi o țară, începi cu elitele și continuă cu învățământul. Reforma din 1948 a bulversat înregul învățământ. S-a urmărit, zice-se, o aşa-zisă egalitate a tuturor, ceea ce este împotriva firii. Nu se poate afirma că școala noastră ar fi fost slabă în această perioadă. În ciuda condițiilor vitrege, a restricțiilor și a terorii, pentru că a fost teroare, școala, prin dascălii săi, a știut să discearnă, să profite de unele momente de relaxare a regimului, a știut să formeze copiii, tineretul, dintre aceștia ridicându-se adevărate caractere. Oamenii sănătoși moral și bine formați inteligențial. La toate nivelele școlii, dascălii și-au făcut datoria. Dar cu câte sacrificii! Un elogiu adus omului de la catedră va fi subiectul unei alte discuții. Unii aduc ca argument rezultatele de excepție obținute la olimpiade internaționale, numai că numărul câștigătorilor reprezintă cel mult 3% ceea ce e nesemnificativ, elitele nu numai că au fost puține, dar au fost metodic împiedicate să se afirme, să răbată.

Revoluția din decembrie 1989 a deschis noi perspective societății românești. De aceea e necesar un sistem educativ performant. Echipa ministerială condusă de profesorul Andrei Marga a reușit să gândească măsuri cuprinzătoare și de perspectivă pentru toate segmentele învățământului românesc. Concepția ministrului Marga este simplă și reală: școala trebuie să ofere

acele cunoștințe și abilități care să permită Tânărului integrarea lui în societate și să-i permită continua adaptare la transformările care vor avea loc în cadrul acesta. Școala trebuie privită ca un loc hotățitor al dezvoltării individului, un spațiu legat de familie și comunitatea locală. Nu toate măsurile luate au fost bine prime, unele au trezit chiar nemulțumiri. Organizarea examenului de bacalaureat, dar mai ales rezultatele acestuia i-au șocat pe unii. și totuși aceasta este situația reală. Peste 40% din absolvenții liceelor nu și-au luat bac-ul, la unele licee situația fiind dezastroasă. Aceasta este realitatea ascunsă atât timp. De aceea se și impune o reformă urgentă.

Prima schimbare radicală a fost modificarea structurii anului școlar din trimestre în semestre, descongestionându-se astfel programul elevilor, aceștia având mai mult timp pentru înșuirea, aprofundarea și sistematizarea cunoștințelor. Se reduce astfel și numărul de teze. Vacanțele care segmentează semestrelle au fost gândite perioade de refacere a forțelor elevilor, durata acestora fiind numai de o săptămână, fenomenul uitării nu se va putea instala. Studiile psihopedagogice au arătat că elevii români erau extrem de obosiți din cauza duratei mari de studiu.

Scolile au căpătat mai multă autonomie, elevii având la dispoziție un grup de discipline obligatorii și altele opționale. În clasele primare învățătorii și părinții aleg materialele opționale în funcție de inclinațiile copiilor, iar elevii nu vor mai primi note, ci calificative.

Unul din obiectivele cele mai dificile ale reformei a fost decongestionarea programei, extrem de încărcată până acum, ducând de multe ori la refuzul învățării de către elevi. Chiar dacă manualele nu au fost schimbate în totalitate, multe capitole au fost reduse masiv. Si acest proces va continua.

Sistemul de notare și de examinare va suferi modificări. Până acum se promova ideea organizării unui număr cât mai mare de examene. Reforma optează pentru mai puține examene, dar relevante și demne de încredere. De aceea trecerea de la gimnaziu la liceu și de la liceu la facultate se va face printr-un singur examen, de capacitate și respectiv de bacalaureat.

Una dintre problemele de maximă importanță este reorganizarea rețelei școlare, regândită în funcție de opțiunile elevilor, spre profitul teoretic, artistic, tehnologic, școli profesionale sau de meserii. Unitățile de învățământ vor fi adaptate la cerințele locale. De aceea este necesar un buget corespunzător.

Fără reforme educaționale, țara noastră își asumă riscul adâncirii diferențelor care o despart de țările căror vrem să ne alăturăm. Iată de ce reforma în învățământ trebuie nu numai cunoscută, ci și susținută de toți.

prof. Ilie Cujbă

Andrei Mureșanu și Săcelele

La împlinirea a 150 de ani, de la Revoluția din 1848 și de la apariția imnului „Deșteaptă-te române“ e bine să consemnăm, succint, legăturile poetului Andrei Mureșanu cu Săcelele. Stabilit la Brașov în 1838, când a fost chemat la Blaj de către G. Bariț, poetul se căsătorește în 1842 cu Susana Greceanu, fiica preotului ortodox Vasile Greceanu din Scheii Brașovului. Naș de cununie i-a fost G. Bariț. Susana Greceanu și familia ei erau originare din Săcele, iar nepotul Susanei Greceanu, George Moroianu, este cel care, peste ani, va asculta confesiunile văduvei poetului despre împrejurările în care a fost scris imnul „Deșteaptă-te române“. Andrei Mureșanu, alături de Bariț și alți fruntași ardeleni au revenit, în a doua jumătate a lunii mai 1848, da-le Blaj, unde ascultaseră în Catedrală „Discursul“ lui Simion Bănuțiu și luaseră, cu însuflare patriotică, parte la Adunarea de pe Câmpia Libertății. Ajuns la Brașov, în prima noapte, poetul este frâmânat și agitat, plimbându-se prin oamenă și murmurând versuri. Erau viitoarele strofe din răscolitorul și nemuritorul său „Răsunet“. Tot Susana îi spunea lui George Moroianu

că, după ce a compus melodia, Andrei Mureșanu, profesor la Liceul romano-catolic din Brașov, și-a luat elevii români, s-a urcat cu ei pe Tâmpa și au cântat împreună acest imn, găsindu-i melodia adecvată. Si George Moroianu stăruie în opinia sa că e bine să se știe că lui Andrei Mureșanu i se datorează și aria „Răsunetului“ (Cercetările de mai târziu, mai ales ale brașoveanului Vasile Olteanu, vor numi ca autor al melodiei pe Gh. Ucenescu, protopsalt al bisericii „Sf. Nicolae“ din Scheii Brașovului, pe care a preluat-o dintre cântecele dascălului său, Anton Pann și a adoptat-o).

Când era profesor la Brașov, așa cum reiese din articolele sale cu unele inserții biografice, publicate mai târziu în „Telegraful Român“ de la Sibiu, poetul Andrei Mureșanu împlinea și obligații pe care astăzi le-am devenit de inspector școlar. Dintr-o asemenea mărturisire autobiografică aflăm că a vizitat școala din Dârste, că a rămas mulțumit de cunoștințele și răspunsurile școlarilor săi, dar, că mai târziu Eminescu, revizor școlar, deplâng starea materială a școlii și lipsa de grija a autorităților pentru condițiile precare ale învățământului.

Prof. Ion Buzași - Blaj

1 Decembrie 1918 - ZIUA MARII UNIRI A ROMÂNILOR

Contribuții săcelene la înfăptuirea unirii

(Continuare din pag. 1)

Războiul mondial din 1914-1918 a fost înțeles și trăit de români ca unica ocazie pentru înfăptuirea României Mari. A fost o sansă de mult visată pe care, cu incalculabile sacrificii au trăit-o și săceleni din timpul primului război mondial au contribuit fructuos la reușita unirii îndurând privațuni de tot felul, suportând nenumărate sacrificii, mulți tineri săceleni jertfindu-și viața pentru țară. În primii doi ani de război (1914-1916) tinerii săceleni trimiși pe front forțat, pentru a apăra și a muri pentru o cauză care nu era a lor, aceia a imperiului Austro-Ungar, s-au opus pe căi diferite asupriorilor: dezertări, fraternalizări cu cei din Regat, acte de sabotaj, propagandă antiimperială și altele.

Revista „PLAIURI SĂCELENE“, ediția interbelică și urmărea ei de azi, a publicat crâmpie din istoria Marii Uniri, pentru a păstra mereu treză făclia românișmului săcelenilor din anii și zilele luptei pentru eliberare și unire. Evocăm și de data aceasta câteva aspecte din faptele de efort și glorie ale săcelenilor din acea vreme. O facem pentru a oferi săcelenilor de azi, celor tineri cu deosebire, fapte de viață și eroism social ale unor oameni care atunci când le-au săvârsit erau și ei tineri. Unul dintre aceștia a fost locotenentul-comandant al unui detașament de aviație, Ioan Peleș. Fiul săcelor, acesta și-a botezat aparatul de zbor, unul de producție franceză, chiar „Satulung“, numele satului în care s-a născut. El a fost primul aviator militar care a trecut Carpații în august 1916, însoțind ca cercetaș din vazduh trupele române care au spart granița imperiului din munți. A executat numeroase acțiuni aeriene cu „Satulung“-ul său până când artleria antiaeriană inamică i-a distrus aparatul. Pentru faptele sale de armă a fost decorat cu Ordinul „Mihai Viteazu“ și „Virtutea Aeronaotică“ (Monitorul oficial nr. 297 din 1930).

Învățătorii români bucovineni, Ioan și Dumitru Aflați în armata austro-ungară, aici pe teritoriul Săcelor, au refuzat să lupte împotriva armatei române. Pentru fapta lor, au fost condamnați la moarte și execuții, după ce au fost siliți să-și sape singuri gropile. Despre fapta lor vorbește și azi o troiță din Cimitirul Bisericii „Sfintei Adormiri“ din Satulung. Pe lespedea de marmură de pe troița eroilor din acest cimitir și pe alte monumente evocate a eroilor din primul război mondial aflate în Săcele, sunt multe nume de tineri săceleni care s-au jertfit pentru Unire.

Prefața mărturiei despre calvarul românilor săceleni în timpul primului război mondial și faptele lor eroice, ne-a lăsat prof. univ. Gh. Dragoș, de curând comemorat, cu ocazia împlinirii a 100 de ani de la naștere. Desprindem doar câteva fragmente din scrierile lui. ... „În toamna anului Unirii și eliberării 1918, în haosul și destrămare generală de atunci, noi, români din Transilvania nu ne-am pierdut capul, ci am organizat „Sfaturi (Consiliu) Naționale“ în toate localitățile, cu misiunea de a apăra viața și avutul locuitorilor și de a pregăti Unirea. ... Prima adunare de constituire a Sfatului Național, s-a ținut în seara zilei de 31 oct. 1918, în casa lui nenea Sandu Bucurenciu din str. Mocanilor Nr. 2. De subliniat faptul că organismele politico-administrative din timpul Marii Uniri, s-au străduit să asigure ordinea publică, linisteau și securitatea vieții oamenilor. S-au opus prin măsuri speciale, dezordini și manifestările de intoleranță și violență din partea oricui ar fi intervenit. Nu s-au lăsat prădă tendințelor necontrolate ale unora, de a confunda libertățile cucerite prin unire, cu anarhia. Mai târziu, vizionarul cărturar săcean Victor Jinga, afirmă următoarele: „Libertatea nu este totul pentru un popor; ea este numai condiția esențială și inițială a dezvoltării lui. Libertatea, fără organizare, aduce puține folosuri unei colectivități umane; libertatea nu ajunge niciodată numai prin ea însăși, la organizare, pe când organizarea, atunci când există un organism social sănătos ajunge de la sine la libertate“.

De curând, în toamna acestui an, Primăria orașului Săcele a întinerit înfăptuirea monumentului eroilor din centrul civic. A făcut un gest și un efort lăudabil, care dezvăluie o atitudine de respect și glorificare, venită din partea celor de aici, pentru eroii neamului. Fie ca în acest an și în viitor, instituțiile din Săcele - școli, biserici, unități comerciale și de altă natură, să fie cei care trăiesc în cuget și simțire, sentimente de respect față de trecutul glorios al neamului, să întărice zia Marei Uniri, cu manifestări de sărbătoare.

Prof. Andronic Moldovan

ANIVERSARE • ANIVERSARE

ANIVERSARE JUBILARĂ

profesor Munteanu Nicolae
Director, Grupul Școlar Industrial Electroprecizia

„Cea mai hotărâtoare afirmație a unui popor este cultura” menționa Mircea Eliade, ori Grupul Școlar Industrial Electroprecizia a avut prilejul să omagieze în 25 octombrie 1998 un act de cultură și civilizație: 50 de ani de la înființarea școlii profesionale și 25 de ani de când ființează liceul. O nuntă de aur și una de argint.

A fost o ocazie benefică pentru a se întâlni cei care au adus o rază de lumină în existența acestei școli, care au contribuit la ridicarea prestigiului acestui locaș de cultură și civilizație fie ca dascăli, modelatori de suflete, fie ca elevi-sufletele modelate.

Școala păstrează cu pietate amintirile și gândurile lor încrustate ca o amprentă inconfundabilă la locul faptei. Cu siguranță în momentele de vizitare a școlii, a atelierelor, a bibliotecii amintirile existente latente sau defulat, sensibilizând sufletele participanților.

S-au remarcat printre oaspeți nu numai foști și actuali dascăli, absolvenți ai liceului începând cu prima promoție, prezențe onorabile precum dl. primar Vasile Lață, dl. ing. Roșculeț Claudiu și nu în ultimul rând reprezentanții fraților noștri de sânge și suflet din Basarabia, d-na Valentina Butnaru, președinta societății „Limba noastră cea română”, dl. acad. Mihai Cimpoi, președintele Uniunii Scriitorilor din Moldova, dl. Val Butnaru, dramaturg, dl. Toma Istrati, scriitor, precum și dl. Florin Salvan, istoric-scriitor, dl. Victor Carpin, președintele Asociației „Izvorul” unul din primii directori ai acestei școli.

A fost prima aniversare a acestei școli. Dincolo de strădania neostoită a noastră ca organizatori, primirea școlii nu ar fi fost posibilă, în aceste vremuri de permanentă tranziție, fără apportul cătorva sponsorii generoși și inimoși. Le mulțumim încă o dată tuturor, dar în special d-lui primar Vasile Lață, d-lor Zavarache Constantin și Roșculeț Claudiu, managerii S.C. Electroprecizia S.A. de renumele căreia se leagă și numele școlii noastre, și d-lui Mătu Coșca Nicușor, prin firma VID S.R.L. pentru apportul la pavoazarea școlii.

Dar nu în extremis mulțumim tuturor participanților pentru onoarea de a fi fost în, prin și alături de școală cu dorința de a ne reîntâlni sănătoși și voioși și la niversarea a 75 de ani, dacă nu la cea de 100.3

Săcelele, vatră de dulce grăi și minunate

tradiții, se numără printre

SCURT ISTORIC

primele localități din Transilvania cu cele dintâi

începuturi de școală românească.

Faptul este dovedit și de șirul de aniversări a școlilor și omagieri a personalităților la care am fost martori de cătiva ani.

Valurile vieți, când mai liniștite, când mai zbuciumate, au adus și școala noastră la respectabilitatea vârstă de 50 de ani de când ființează ca școală profesională și respectiv 25 de ani ca liceu.

Grupul Școlar Ind. Electroprecizia Săcele s-a grefat pe fosta școală profesională ce a luat ființă în 1948 la Brașov, sub denumirea de Școală profesională electrică. Școala avea 3 clase și 4 profesori cu funcția de bază și funcționa într-o clădire fostă han, pe strada Iuliu Maniu.

În 1951 școala urmează Electroprecizia la Satulung, unde va funcționa câțiva ani dispersată în vreo 14 clădiri.

În 1952, va comăsa și școala de ucenici industriali din Cernatu. Abia în 1957 devine Școală profesională Electroprecizia, denumirea ce o va schimba în septembrie 1973 când devine Grupul Școlar Electroprecizia.

Efectivul de elevi precum și dotarea tehnică materială a urmat o linie ascendentă cu anii, cu un număr record de clase

diversificate pe multe profiluri, cu peste 60

de cadre didactice cu funcția

de bază, cu cabinete, laboratoare și ateliere bine

dotate cu baza materială.

După revoluție, datorită noii conjuncturi, activitatea s-a restrâns în doar 3 clădiri, cabinetele s-au desființat ajungându-se la o uniformizare a săliilor de clasă, numărul elevilor a scăzut ca și al profesorilor titulari. În contextul actual, impulsionați și de această aniversare, se încearcă o reorganizare, o revenire la cabinete și săli de clasă specializate pe obiecte, la reamenajarea fiecărui spațiu în ceva util și îmbinător preoceanului instructiv-educativ.

De altfel, viața internă este plăcută, elevii au stație radio cu muzică bună, cu dedicări muzicale, uneori concursuri: cu trupă de teatru care a purtat numele liceului până la Oceanul Atlantic etc.

Și chiar dacă în rândul elevilor și al părinților persistă teama ca anii de studiu și diplomă nu le poate facilită încadrarea profesională și socială, că elevii duc povara unei învățături încărcată și pretențioasă, prea puțin folosită de mâine, la Grupul Școlar Ind. Electroprecizia profesori și elevi încearcă să rămână încrezători în viitor.

Prof. Lucia Taraș

La aniversare

Ing. Roșculeț Claudiu Director gen adj. S.C. Electroprecizia S.A.

Este o placere și o onoare pentru mine să pot să adresez câteva cuvinte acestui auditoriu, după părerea mea extrem de select, cu ocazia momentului aniversar de astăzi. Istoria și evoluția învățământului profesional și liceal de la Grupul Școlar Electroprecizia, sunt strâns legate de istoria și evoluția S.C. Electroprecizia S.A.. De aceea în succesele dumneavoastră, dar și unele neîmpliniri ne regăsim și noi.

Încă de la înființare, între școala dumneavoastră și Electroprecizia, a existat o strânsă colaborare. Au fost condiții mai grele, legate de dotare, de personal didactic de specialitate, dar aceste greutăți inerente, au fost trecute cu bine.

Cei mai mulți dintre maștrii instrucțori, profesorii-ingineri, erau din cadrul întreprinderii noastre. Elevii au făcut practică în atelierele noastre, sub îndrumarea competență a celor pe care i-am menționat mai înainte. S-a creat astfel o legătură sentimentală ca într-o mare familie.

Învățământul profesional săcelean, nu a început acum 50 de ani, pe un teren așa zis gol. Immediat după Marea Unire de la 1918, au luat ființă la Săcele, o școală de arte și meserii și o școală profesională pentru fete. Iată, deci, că această școală confirmă o frumoasă tradiție, pentru că pe aceste locuri, școala organizată a existat încă din sec. XVII-lea.

Școala dumneavoastră se poate mândri cu elevii pe care i-a pregătit și format, -cei mai mulți salariați ai întreprinderii noastre-, extrem de bine pregătiți. În acest sens, conducerea societății noastre vă aduce mulțumiri pe această cale, pentru competența dumneavoastră, pentru că ați știut să formați muncitori destoinici, să formați caractere.

Acest jubileu înseamnă nu numai un bilanț ci și o analiză a perspectivelor. În noul tip de economie, sigur vor fi cerințe noi, profesii și îndeletniciri noi. Sondarea perspectivelor economiei săcelene, devine astfel o necesitate. Va trebui în mod cert să vă gândiți, eventual să ne gândim împreună, la noi profili alături de cele tradiționale, astfel încât tinerii absolvenți să se poată integra rapid în societatea săceleană, în societatea românească.

Este o problemă extrem de dificilă, ea presupune un studiu profund, pentru că nu se admit greșeli, fiind vorba de soarta unor oameni.

Aș vrea să vă asigur de sprijinul pe care S.C. Electroprecizia îl va da în continuare școlii și în noi veți avea întotdeauna niște prieteni. Pentru mine respectul față de părinții noștri, față de dascăli și înaintașii noștri, constituie o trăsătură caracterială de prim rang, iar definirea caracterului individual se face în familie și școală. Acestea sunt elemente determinante ale formării personalității unui om.

O școală care trebuie să existe ...

Aniversăm în aceste zile o instituție cu vechi și puternice tradiții în viața culturală, spirituală și socială a orașului nostru și chiar a județului Brașov.

Dincolo de bucuria revederii cu foștilor directori, dascăli și elevi, de satisfacția întâlnirii cu foști absolvenți, astăzi oameni „așezăți”, plasați pe orbita ascendentă a devenirii lor profesionale și sociale, o dorință arătoare ar trebui să ne dinamizeze energiile tuturor - aceea de a persevera prin tot ce ne stă în puteri nouă și urmășilor noștri pentru ca școala pe care o aniversăm astăzi, să-și poată continua, diversifică și consolida tradițiile și statutul pe care le-a obținut în cei 50 și respectiv 25 de ani de activitate. Pledează în favoarea acestui deziderat major numeroase argumente certe, dintre care aș enumera :

- peste jumătate din actualii salariați ai unității economice reprezentative a Orașului nostru - Electroprecizia - sunt absolvenți ai școlii profesionale sau ai cursurilor de zi și seral ale Liceului industrial - muncitori cu o înaltă pregătire profesională, maștri, subingineri, ingineri proiectanți etc,

- ne putem mândri cu numărul mare de absolvenți ai Liceului Electroprecizia care au urmat drumul firesc al desăvârșirii lor profesionale, terminând secții diferite ale facultăților de profil - mecanică, electrotehnică, informatică. Îi regăsim ca ingineri sau subingineri și la Precizia S.A. - unii deja cu funcții de răspundere, dar și în alte numeroase întreprinderi din Brașov.

- alții numeroși absolvenți ai Liceului Industrial Electroprecizia au abordat cu curaj, îndrăsneală, perseverență și succes, facultăți cu profil cu totul diferit de cel al liceului nostru. Doar câteva nume și profesii sunt edificatoare : doamna Camelia Matepiuc (Năparus) absolventă a Academiei de Științe Economice este astăzi Directorul Trezoreriei Județului Brașov, doamnele Simona Grigori (Cerbu), Elena Vladimirescu (Roman) sunt și ele absolvente ale aceleiași Academii experți contabili, domnișoara Cristina Zaharescu este medic, domnul Munteanu Nicolae - actualul nostru director, domnișoarele Claudia Dogaru și Gabriela Pop - sunt profesori absolvenți ai Facultății de limba și literatura română, doamna Deliana Droc (Ghiuta) colega noastră de cancelarie și Gabriela Peter (actualmente stabilită la Paris) sunt absolvente ale Facultății de limba franceză, doamnele Anca Marinescu și Cristina Cornelius sunt procuror și respectiv avocat, absolvente ale Facultății de Științe Juridice, domnul Traian Zangor este aviator și enumerarea poate continua încă cu studenți la facultățile de chimie, matematică, drept, istorie, filologie sunt mulți absolvenți ai Liceului nostru din promoții mai recente. Grupul Școlar Industrial Electroprecizia dispune de o bază materială excepțională, de invidiat, printre cele mai bune din județ (dar din păcate încă insuficient conservată și valorificată). Un avantaj deosebit îl conferă posibilitatea desfășurării activității instrucțiv - educative într-un singur schimb cu toate clasele. Recent inauguratul Centru de Documentare și Informare din cadrul bibliotecii școlii conceput, realizat și dotat la nivelul standardelor europene este printre primele și puținele asemenea amenajări din județ și chiar din tară.

Conștientă de faptul că la ora actuală și în perspectivă în orașul Săcele, numărul de patru licee existente la nivelul populației, mai ales a celei școlare în continuă scădere, este supradimensionat, îmi permit cu ascendentul pe care mi-l oferă experiența didactică de peste 35 de ani, să adresez colegilor mei mai tineri, actualilor și viitorilor directori și profesori ai acestei școli un îndemn hotărât de a se "bate" cu vorba dar mai ales cu fapta, de a nu precepeți nici un efort, pentru ca Grupul Școlar Industrial Electroprecizia să reziste și să existe în timp.

De cine depinde continuarea existenței și viabilitatea în timp a unității noastre școlare? Evident, de oamenii care o conduc și care își desfășoară activitatea în cadrul ei, de modul în care o fac aceștia, dar și de tinerii noștri elevi, care trebuie îndemnați, stimulați, ajutați, învățați să continue tradițiile frumoase ale înaintașilor lor.

Prof. Damian Doina

OMAGIU SĂCELENILOR DE ALTĂDATĂ • OMAGIU SĂCELENILOR DE ALTĂDATĂ • OMAGIU SĂCELENILOR DE ALTĂDATĂ

**Centenarul unui strălucit cărturar săcelean
Profesorul GHEORGHE DRAGOŞ (1898-1978)**

La 30 septembrie s-au implinit 100 de ani de la nașterea prof. univ. dr. Gheorghe Dragoş, economist și pedagog de frunte al nemului. Originar din Satulungul Săcelor, străveche vatră de dulce grai, tradiții, cinstă și neclinită dărzenie a românilor din Tara Bârsei, a absolvit Școala Confesională Ortodoxă de la Biserica „Sfinții Arhangheli” din satul natal. După aceea, a urmat patru clase la Gimnaziul Ortodox Român (Liceul Șaguna) din Brașov. Își continuă studiile la Școala Superioară Comercială din același oraș. A urmat războiul Reîntregirii. Tânărul Dragoş a luptat pe mai multe fronturi, a fost rănit și s-a întors teafăr acasă unde a participat la pregătirea Unirii celei Mari. În anul 1920 a devenit student al Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale de la București. Tânărul studios s-a declarat de la început un discipol credincios al vrednicilor săi înaintași Andrei Bârseanu, Ion Lapedatu și George Moroianu. Între 1923-1929 este profesor și director al Școlii Superioare de Comerț din Satu Mare. În anul 1931, devine primul doctor al Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale din capitala Transilvaniei. A funcționat la Cluj în calitate de profesor la Catedra de economie politică și cooperare, iar ulterior, în anul universitar 1945-46, devine rector al Academiei, mutate la Brașov în urma nedreptului Dictat de la Viena, atât de urât și blestemat de către profesorul Gheorghe Dragoş și întreaga simțire românească. Ultima parte a vieții i-a fost umbrată perfid și ticălos de nedreptările regimului comunist care în loc să-i doboare ținuta intelectuală, l-a înălțat mai mult în conștiința posterității, asemenea destinului brazilor care străjuesc Săcelele mereu și mereu amintind parcă de acea verticalitate a intelectualilor născuți aici în familia dârzsă, curată și deschisă a mocanilor săceleni, stăpâni reali ai transhumanței dătătoare de unitate și dăinuire, de creștere a limbii românești și păstrare nealterată a credinței strămoșești. Din inițiativa sa de atâtea ori lăudabilă în ultimul timp, a Primăriei și Asociației Cultural-sportive „IZVORUL” Săcele, sămbătă, a avut loc comemorarea personalității eminentului om de știință săcelean. În fața unei impunătoare asistențe, a fost dezvelită și sfintită placă comemorativă fixată pe casa părintească. Cu acest prilej, din partea autorităților locale, dl. consilier ing. Claudiu Roșculeț a rostit o emoționantă alocuție. A urmat o slujbă de pomenire la mormântul marelui dispărut, oficiată de prea-cucernicul preot

În această casă s-a născut acum 100 de ani la 30 septembrie omul de știință, economist, educator și publicist.
Prof. univ. Dr. GHEORGHE DRAGOŞ
 Părintele și rector al Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale
CLUJ - BRAŞOV

fotografii de epocă, diferite acte etc., care să fie un răspuns ferm, demn și lucid la adresa acțiunilor irresponsabile și bestiale ale „voilor nopti” imbecile și profanatoare, care prin anii '50 au prădat „Casa de citire”, au scos dușumelele și au scotocit după arme(?!). Gărgăuni mai aveau, Doamne, în cap! și au dat foc cu ură și sălbăticie cărților și revistelor adunate cu dragoste și trudă de OAMENII luminați ai locului, având în frunte un mare suflet de român, naționalist adevarat și european convins în același timp, pe nenea Ghiță Dragoș de la Satulung care nu și-a permis să strângă pentru sine comori, ci a „dăruit, a dăruit, a dăruit!”, după fericita expresie a nepoatei sale de la Cluj.

Prof. Liviu Dărjan

Din alocuțiunile și intervențiile unor participanți la comemorarea prof. Gh. Dragoș

Prof. Univ. Dr. Gheorghe Dragoș

Personalitate marcantă a culturii românești.

Ne mândrim că Dumnezeu a binecuvântat aceste locuri, născându-se aici, printre noi, oameni de seamă așa cum a fost prof. Univ. Dr. Gheorghe Dragoș.

Personalitate marcantă a vieții culturale românești, economist de frunte, fiu al Săcelor, a fost doctor în Științe Economice și Rector al Academiei de Înalte studii comerciale și industriale din Cluj și profesor la Școala Superioară de Comerț din Satu Mare.

În întreaga sa activitate, a elaborat studii valoroase singurele cu date complete privind cooperarea românească. Scrisorile sale se caracterizează și sunt dominate de o concepție progresistă, adică „umană și patriotică” - după cum declară chiar Domnia Sa.

Ceea ce L-a caracterizat și i-a luminat drumul în viață a fost dragostea de patrie, de adevăr, cinstea, demnitatea, libertatea și dreptatea - principii de la care nu s-a abătut.

Chiar și în momentele în care soarta l-a fost potrivnică a dat dovadă de demnitate și o verticalitate pentru care toti cei care l-au cunoscut și chiar și cei care numai au auzit de Domnia Sa, l-au apreciat și l-au respectat.

Acestor „Plaiuri Săcelene”, aşa cum ne place să le numim, le-a lăsat o „moștenire” de cinstă : studii competente privind istoria localității și a ocupanților, studii privind asociația „Izvorul”, privind „Banca Săceleana”, a școlilor săcelene, a culturii etc.

Tinând cont de această „moștenire”, putem afirma că, nu se putea cerceta istoricul localității noastre fără a se face apel și referire la studiile profesorului Gheorghe Dragoș.

Pentru toți cei care l-au cunoscut, a însemnat un model de adevărată ținută morală, a unui adevărat om de cultură, iar pentru cei mai tineri va fi, fără nici un dubiu, un ideal.

Ing. Claudiu Roșculeț

O comemorare pe deplin meritată

economist Traian Giurgiu

Omagiem astăzi, - 100 de ani, de când în această casă părintească de pe meleagurile Săcelene s-a născut cel care avea să fie mai târziu :

-PROFESOR UNIVERSITAR DR. GHEORGHE DRAGOŞ -

Renumit om de știință, educator, publicist și economist, - fost redactor al Academiei de Înalte studii comerciale și industriale din Cluj și Brașov.

Ne bucurăm că avem în mijlocul nostru acum la această sărbătoare aniversară pe nepoții celui sărbătorit azi, respectiv pe :

- Conf. universitar Dr. Liliana Dragoș de la Cluj și pe nepoții : Dr. Mircea Voicu medic primar, pe d-na Popa, pe foști colegi de breaslă, vecini și tineret săcelean. Ne bucură prezența aici a reprezentanților organelor locale ale puterii de stat, ai Asociației cultural - sportive „Izvorul” Săcele - cu sprijinul căror am pus astăzi - această „Placă comemorativă”, menită să reamintească peste timp de cel care ne-a făcut atâtă cinstă și onoare nouă, săcelenilor. Aceasta a avut rădăcinile conștiinței adâncă în multiple aspecte ale realității neamului, muncind până în ultimele clipe ale vieții, spre a-și sluji țara și locul natal. Remarc doar faptul că, în ultima parte a vieții s-a retras în casa părintească unde-și cheltuiește energiile în a dărui celor din Săcele - în manuscris „MONOGRAFIA OR. SÄCELE” - care a putut vedea lumina tiparului numai în acest an, prin străduința nepoatei acestuia : prof. universitar dr. Liliana Dragoș.

X X X

- Am ținut să ne referim la ilustrul profesor Universitar Dr. Gheorghe Dragoș, la împlinirea a 100 de ani de la nașterea sa și în această Casă de citire a Bisericii Orașe „MIHAIL ȘI GAVRIL” din Or. Săcele - deoarece cu peste 77 de ani în urmă (în anul 1921) profesorul a fost cel care a pus bazele activității de odinioară acestui lăcaș de cultură.

- Nu pot să nu amintesc cu câtă dragoste și respect am apucat eu, Tânăr fiind, să pășesc pragul acestui lăcaș de cultură și credință strămoșască, - iar dacă în prezent puteți constata că rafturile bibliotecii de odinioară sunt aproape goale, - aceasta să datorat celor fără de credință în Dumnezeu, care, în cei 50 de ani de prigoană comunistă, au făcut să dispară în foc cărți de inestimabilă valoare.

- Constat că acum, în mod sărguincios și cu multă dragoste, respect și abnegație, Tânărul preot al acestei parohii - dl Voineag Ioan, cu sprijinul primăriei și creștinilor din această parohie au făcut posibil ca acest lăcaș să reînvie prin reamenajarea Casei de citire - și mă rog Celui de Sus ca acest lăcaș să-și aducă contribuția, prin activitățile lui de viitor, la adunarea săcelenilor, în aceeași măsură precum în anii 1921-1947, pe când regretatul profesor universitar Dr. Gheorghe Dragoș, era promotorul și initiatorul atât de mulți și frumoase activități cultural-artistice.

X X X

- Au mai avut de spus cuvinte de respect și laudă la adresa prof. univ. dr. Gheorghe Dragoș și domnii :

- prof. universitar Cazacu Dumitru

- părintele paroh Voineag Ioan și prof. Liviu Dărjan

iar în final, nepotul prof. univ. dr. Gheorghe Dragoș, respectiv dr. Voicu Mircea - medic primar a mulțumit în numele familiei, celor care au pus suflet și stăruință în organizarea simpozionului, spre a omagia pe omul de știință, educatorul, publicistul și economistul, prof. universitar Dr. Gheorghe Dragoș.

OMAGIU SĂCELENIOR DE ALTĂDATĂ • OMAGIU SĂCELENIOR DE ALTĂDATĂ

**Profesorul Dr. Gheorghe
Dragos, exemplu de comportament
moral-cetățenesc.**

Avocat Râşnoveanu Pavel

Generația de după anul 1944, an de răscruce în istoria poporului nostru, a fost lipsită de cunoașterea unor personalități de seamă ale culturii naționale, personalități care prin contribuția lor la tezaurul cunoașterii umane și a progresului țării, au depășit de multe ori granițele României.

Printre intelectualii de seamă ai Ardealului nostru drag și de bună seamă ai României s-au aflat și marii săceleni: Prof. dr. Victor Jinga, Prof. dr. Gheorghe Dragoș, Prof. dr. Gheorghe Moroianu, Academicean Prof. dr. Alexandru I. Lăpedatu ș.a.

Pe Dl. Profesor dr. Gheorghe Dragoș l-am cunoscut mai întâi din auzite, în copilăria mea numele acestui mare săcelean, ca și a celuilalt celebru consătean, Profesor dr. Victor Jinga, fiind rostite în șoaptă de părinții și bunicii noștri în anii '50 - '60.

În curiozitatea specifică copilăriei, nu puteam să-mi explic de ce nu se poate spune cu voce tare și fără nici o reținere despre un mare profesor, dascăl renomut la Universitatea din Cluj.

Abia după anul 1964 am auzit că dl. Profesor, așa cum obișnuia să-l spună toată lumea din or. Săcele, mai vine pe acasă. Cu mare emoție așteptam momentul să-l pot vedea și măcar saluta.

De la mama mea, am aflat că nu e nici o problemă să te întâlnești cu marele profesor, doar că trebuie să ai grija

să-l saluți tu mai întâi, altfel te salută Domnia-sa și te pune în mare încurcătură.

Tot de la mama mea am auzit o întâmplare ce mi se părea cu totul extraordinară. Tânără fiind și însărcinată, prin anul 1944, în preajma Sf. Paști, venea spre casă cu mai multe tăvi cu cozonacul proaspăt, tocmai scos din cupitor. Nișă nu-l cunoștea bine căci mama venise din comuna Cristian. Si fără să-si dea seama să-l salute numai ce se pomenește, că un domn mai măruntel, dar cu o mare distincție și plin de bunăvoie, se apropiie de ea, și ia câteva tăvi cu cozonacul cald și-i ajută să-l ducă până acasă. Mai mult, o și dojenește că nu trebuie să care așa greutăți, în starea în care se află.

Vă imaginați ce emoție a cuprins-o pe mama atunci când a aflat cine era Domnul care a dojenit-o bland și a ajutat-o să ducă cozonacii acasă.

În vara anului 1967 mă pregăteam să dau admiterea la facultate, dar nu mă hotărăsem încă la ce facultate să mă înscriu.

Si de această dată, mama mea m-a îndrumat pe calea cea bună; m-a sfătuin să-l întreb pe Dl. Profesor Gheorghe Dragoș și Domnia Sa o să-mi dea exact răspunsul ce-mi trebuie. Mărturisesc că am încercat o mare emoție atunci când am deschis poarta casei sale și din curte am strigat numele D-lui Profesor. Ușa unei camere era deschisă, era pe la orele 9 dimineață și în prag a apărut chipul distins, dar și deosebit de bland al D-lui Profesor. M-a ascultat cu mare atenție și apoi mi-a spus direct: „du-te la Iași, acolo sunt profesori foarte buni și facultatea de drept este renomată în toată țara“ (de fapt am aflat mai târziu că era cunoscut în toată Universitatea Iași). Îi mulțumesc și azi și-i port recunoștință marelui profesor Gh. Dragoș pentru îndru-

marea și sfaturile ce mi le-a dat.

Am aflat apoi, că se interesa de mine în timpul studenției, lucru ce mă bucura și am încercat să nu-l dezamăgesc.

Comportamentul deosebit al ilustrului profesor Gh. Dragoș era un model pentru toți consătenii lui și nu făcea nici o deosebire între maghiari și români în ce privește respectul reciproc.

La înmormântarea marelui profesor am avut prilejul să constat o mare de oameni, atât români cât și maghiari din Săcele regretându-l și conducându-l pe ultimul drum.

Consider că este o datorie de onoare ca personalitatea marelui profesor Gh. Dragoș să fie cinstită nu numai de săcelenii săi, dar și de intelectualii acestei țări, prin cunoașterea vieții sale exemplare și a operei sale.

**Profesorul Gh. Dragoș ziarist și conferențiar
talentat al timpului său**

Prof. Univ. Dr. Augustin Tătaru

La o sută de ani de la nașterea regretatului profesor dr. Gheorghe Dragoș, aducem din nou, un pios omagiu activității acestui mare român. În prețioasa lucrare „CU ȘI DESPRE GHEORGHE DRAGOȘ“, Liliana Dragoș, acum cadru universitar cu lucrări științifice de valoare - nepoata celui care nu mai există printre noi, - a prezentat complexa personalitate a marelui dispărut.

Am scris și publicat despre dascălul nostru, relevându-i în primul rînd calitatea de profesor, având o concepție dinamică în domeniul pedagogiei precum și atributile de cercetător științific, mai ales cu referire la cooperăție. Acum voi aborda calitățile de ziarist și conferențiar din multele preocupări ale economistului prof. dr. Gheorghe Dragoș.

Încă de Tânăr, ca profesor la Satu Mare, și-a sintetizat problemele fundamentale ale gândirii sale, printr-o suita de articole publicate prin diferite ziaruri și reviste. Așa de exemplu : În ziarul "Stul Mare" a publicat șapte articole în perioada 1924-1932, dominante fiind problemele naționale și social-economice. De asemenea, în ziarul "România de Nord" (Satu Mare) tot în aceeași perioadă, a publicat peste 40 de articole. Merită relevat faptul că în numărul 16/1928 a publicat o poezie proprie dedicată zilei de 1 Decembrie. Îmi amintesc că eram elev la Școala Superioară de Comerț din Satu-Mare, când am asistat toți colegii la Teatru și unul dintre noi a declamat poezia creată de directorul nostru. Autorul a fost rechemat de multe ori la rampă. S-a vorbit mult timp în oraș de acest fenomen, subliniindu-se faptul că un economist este și un valoros poet.

Activitatea de ziarist a continuat-o, publicând mereu la mai multe ziaruri din țară. Subliniez astfel: a publicat în ziarul „Neamul Nostru“ din Sfântu Gheorghe (1934), în „România Nouă“ din Cluj peste 20 de articole. În Gazeta „Foaia Noastră“ din Cluj, în ziarul „Curentul“ din București, ziarul „Avântul“ Brașov, „Tribuna Școlii“, București, etc.

Dacă s-ar publica toate articole din ziaruri într-un volum, ne-ar releva un intelectual complex, de valoare superioară, având constant preocupări naționale, sociale și economice, creionând puternic dominantele etapei respective.

Ei singur mărturisește: „Scrisurile mele se caracterizează și sunt dominate de o concepție progresistă, adică umană, patriotică. În aceste scriri am accentuat dragostea de patrie, de adevăr, cinste, demnitate, libertate...“

Studiile publicate în diferite reviste erau de o rigoare deosebită. Unele au fost realizate și ca volume separate, constituind zestrea științifică a autorului. A colaborat și a fost unul din trei redactorii valoroasei publicații „OBSERVATORUL SOCIAL-ECONOMIC“, înființată și condusă de săceleni. Citez dintr-un astfel de studiu cu titlu: „Problema valorificării muncii naționale“ (1943): „...viața economică nu trebuie privită numai prin prismă pur materială, ci îndeosebi prin latura ei socială și morală. Numai dominate de această concepție măsurile de politică economică corespund întocmai intereselor naționale.“

Nu este lipsit de importanță și sublinia că a colaborat la multe reviste de prestigiu din țară noastră, abordând tematici variate care interesau colectivitatea românească. Amintesc câteva reviste: „Gând Românesc“ (Cluj), „Plaiuri Săcelene“, „Viața Săceleeană“, „Tribuna Cooperăției Ardelene“ (Cluj), „Societatea de Mâine“ (Cluj), „Tara de Mâine“ (Cluj), „Curierul Cooperăției Române“ (București) etc.

Profesorul dr. Gh. Dragoș a fost și un mare conferențiar, utilizând fraze clare și de multe ori simple care stimulau gândirea auditoriului. L-am auzit vorbind intelectualilor rafinat și pretențioși, elevilor și studenților, inclusiv publicului de la țară. Știa să îmbine cuvintele pentru fiecare categorie participantă, în așa fel încât impunea auditoriului o legătură invizibilă, sufletească care îi dădea aura de carismatic: Lumea asculta atentă sub presiunea unui suflu nevăzut între părți, care crea o tainică legătură menită a influență în bine procesul respectiv. Încă elev fiind (1914-1916), a activat în cadrul „Societății de lectură“ a elevilor iar expunerea i-a fost apreciată de marele Andrei Bârseanu. Ca student, (1920-1923) fiind președinte al Cercului tineretului studențesc din Tara Bârsei, a organizat ședințe și a vorbit la Săcele, Zărnești, Întorsura Buzăului etc.

La 27 decembrie 1922 a ținut o conferință la Liceul Andrei Șaguna din Brașov cu titlu: „Ardealul din punct de vedere economic“ ș.a.

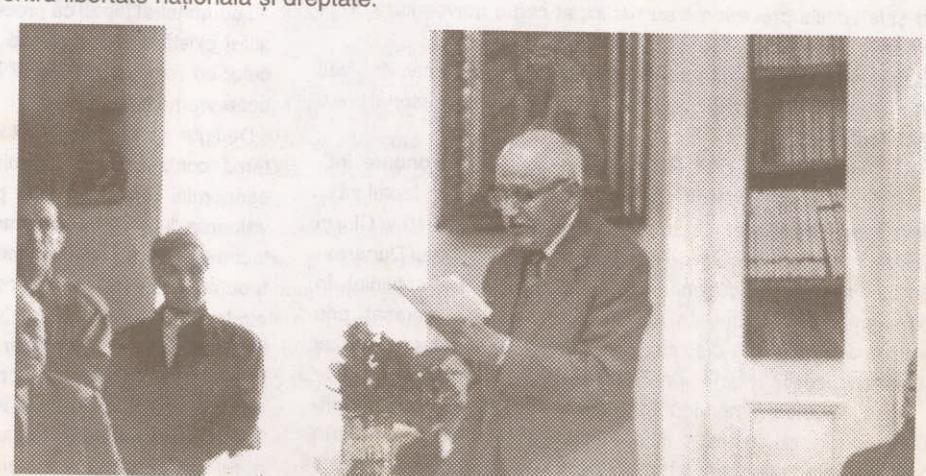
Scrisese într-unul din studiile anterioare că „Odată cu corpul fizic a trecut de vămile văzduhului și o lume complexă de gânduri și frământări pentru a realiza o școală dinamică care ar fi legat firele trecutului poporului său cu prezentul atât de bine cunoscut de autor și, mai ales, cu viitorul greu de sesizat în etapa respectivă.“

„...nu s-a stins (în 1972) o ființă oarecare, ci a trecut în lumea gândurilor un OM al școlii, al tineretului care s-a integrat total în idealurile majore ale poporului român“. A simțit suflul acestui neam indiferent pe unde a trăit.

S-a născut și a trăit mereu sub influența transhumanței și a satului natal infuzând cultură românească pe orice meridian se afla. Așa se explică intensa activitate, până dincolo de Satu-Mare și Maramureș, dincolo de Nistru, mai la sud trecând Dunărea, spre Pind. Oriunde OMUL se simțea între ai lui.

Prof. dr. Gh. Dragoș era dintr-o familie de oieri care au practicat transhumanță. El a fost o emanăție a acestui focar cultural din jurul Brașovului cu epicentru la Săcele. Este suficient să constat că cei mai importanți economiști pe care i-a avut Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale din Cluj, refugiați la Brașov în urma odiosului Diktat de la Viena (1940), au fost din Săcele. Îi amintesc doar pe Ion I. Lăpedatu - fost ministru de finanțe, pe George Moroianu, fost rector al instituției noastre și reprezentant de frunte al Ligii Culturale de la Paris, Victor Jinga, fost ministru și profesorul dr. Gh. Dragoș ș.a.

Prof. dr. Gh. Dragoș a dus o luptă sistematică de educare a studenților în spiritul acțiunilor pentru libertate națională și dreptate.

SĂCELENII SI ROMÂNII DE PRETUTINDENI • SĂCELENII SI ROMÂNII DE PRETUTINDENI

"Prin Basarabia, întru binecuvântarea și dăinuirea limbii române"

- declară d-na Valentina Butnaru, ziarist, președinte Asociației "Limba noastră cea română" de la Chișinău

Contactul cu pământul dintre Prut și Nistru, atât de frâmantat sub vremuri, e pur și simplu fascinant. Satele cocoțate pe coline odihnitoare etalează case cu acoperișuri sure de o tulburătoare priveliște. Drumul e îngrijit și poluarea, aproape inexistentă, e evitată de o taxă substanțială pe care o achiziționează întrarea în republică. Copiii, aflați în vacanță mare, vând piersici aromate, la marginea șoselei, cu 2-3 lei moldovenești găleata. Le onorăm cu dragoste oferita și-i întrebăm dacă au cărti după care să învețe în limba măicuței și a bunelui, adică pe română. Ne privesc cu luare aminte și cu durere în glas ne răspund că manualele lor sunt vechi, tipărite "pe slavonie", și au ajuns acum ferferiță. Oftăm și mergem mai departe. Intrăm în Chișinău, municipiu cu peste 700.000 de locuitori. Aerul occidental ne frappează. Paradoxal, toate firmele sunt inscripționate românește, cu alfabet latin, dar se vorbește mai peste tot rusește. Siluete cochete, de o eleganță neostentativă, multă forță. Automobile luxoase se strecoară printre polițiștii de la circulație, costumați într-o originală uniformă (pălărie neagră, bluză albă, grade aurii și pantalonii negri), care distonează cu uniforma altor militari care se plimbau în grupuri, amintindu-ți de "invincibila" armată roșie. Bișniștii actionează dezinvolt și nu deranjază pe nimeni. Balaoacheșii cerștori lipsesc cu desăvârșire. Probabil, aici a prins comandamentul "Cei leneși plece unde vor". Cine știe?

Ajuns la destinație, adică pe strada Kogălniceanu, acolo unde se află sediul Asociației "Limba noastră cea română", care ne-a invitat pentru câteva zile, în schimb de experiență. Ne întâmpină, cu reconfortantă amabilitate de gazdă, distinsa doamna Valentina Butnaru, președintele așezământului, noul arhitect al restaurării limbii române în Basarabia. Împreună cu colegul Ilie Cujbă ne prezentăm "scrisorile de acreditare", oferind Societății patriotice și binefăcătoare o donație de carte în valoare de peste 5 milioane din partea orașului Săcele, de lângă Brașov. Adânc mișcată, cu privirea pătrunzătoare, caldă și recunoșcătoare, doamna Butnaru își exprimă satisfacția pentru valoarea și mai ales simbolul gestului, și ține să evidențieze modul de excepție prin care primarul de la Săcele și conducerea SC "Electroprecizia" au sprijinit idea cercului "Astra" și a Asociației culturale "Izvorul", dar mai ales subliniază deschiderea spre actul de cultură și spre pastrarea identității noastre spirituale a săcelenilor adevărați care sunt domnii Vasile Lață și Claudiu Roșculeț. Prinim cu placere diplomele ce atestă calitatea de membru de onoare care sprijină activitatea acestei importante asociații. Cele peste 200 de exemplare nou-noue, cumpărate de la librăria "St. O. Iosif", își așteaptă destinatarii. Sunt mulți doritori, și amfitriona noastră și foarte grijuile foc. O bucură în deosebi cele 8 exemplare din "DEX", dar și cele 6 exemplare din "Antologia poeziei române" a broșoveanului Florin Șindrilă sau "Istoria literaturii române" (4 exemplare) a unui celebru brașovean, Gheorghe Crăciun. și o vedem încântată de alte și alte exemplare din "Dicționarul de expresii românești", Ov. Drâmba - "Istoria literaturii universale", T. Vianu - "Studii", P. Ispirescu - "Basmele românilor", T. Maiorescu - "Critice" și beletristică cât începe într-o mică bibliotecă, de la Dosoftei până la Călinescu, cărți ce se vor distribui ca pâinea caldă. E o adevărată bătaie pe "Chipuri" din Săcele" a lui George Moroianu. Prinim zâmbete încurajatoare și asigurarea că toate cărțile vor ajunge în mâini bune; și la Anenii Noi, și la Dănceni, la Hâncești... acolo unde este nevoie. Suntem mișcați.

Programul vizitei se derulează firesc și curiozitatea ne e satisfăcută pe deplin de naturalețea și sinceritatea oamenilor cu

care ne întâlnim. Facem o primă cunoștință cu dl. director Ștefan Cojocaru, care am înțeles că sprijină constant Asociația, și ne inspiră multă încredere în ceeace privește soarta limbii noastre în orașul cu firme atrăgătoare care latinizează alături de exprimarea în limba lui Tolstoi și Dostoievski, semn al toleranței și înțelepciunii moldave și nu numai. Poposim la Școala nr. 56. Pregătiri pentru începutul noului an școlar. Directorul unității, dl. prof. Victor Ambroci, ne spune că școala va trece, din toamnă, de la predarea în limba rusă la predarea în limba română. Ne asigură că întreg colectivul pedagogic depune eforturi pentru "înfiltrarea noțiunii de limba română în conștiința moldoveanului". Vedeti, ne spune interlocutorul, luptă se dă cu înțelegerile corectă a noțiunii de <<limba maternă>>, <<limba oficială>> și în ultimă instanță, <<limba română>>. Copii sunt cei mai receptivi acestui mesaj și lucrul acesta avea să ni se confirme, a doua zi, când am vizitat Tabăra de recreație "Poenița veselă" unde peste 300 de școlari, între 9 și 14 ani, ne-au încântat cu versuri, cântece, proverbe și ghicitori bine păstrate în tolba tezaurului de spiritualitate românească a fraților români din Basarabia înstrăinată atâtă decenii de jale și de dor. Întrebându-i pe acești copii sărmani dacă iubesc limba română, dacă le place să studieze în forma ei literară de astăzi, au răspuns afirmativ printre "DA" hotărât și prelung, încât ecoul acela, reverberat de Tânără pădure unde ne aflăm, îmi va stăruī mereu în memorie, asemenea unui răsfăț reconfortant.

Doamna Valentina ne-a vorbit tot timpul despre localitatea Mereni. Oamenii de acolo, spunea domnia sa, sunt dintr-o bucătă. Au plătit cumplit, cu ani grei de deportare. Eram, a nu știi câtă oară, din nou emoționați. Cine vrea să-si vindece sufletul, să meargă în Basarabia sau Bucovina cu ofertă de carte, și mai ales dicționare, multe dicționare. Am trecut pragul școlii din Mereni cu sfiala ce îi dă intrarea într-un sanctuar. Ne-au întâmpinat o suiată impunătoare de doamne dascălițe cu o căldură care depășea cu mult gradele caniculei de afară. Am aflat multe despre străduința acestui harnic "stup" și de bucuria lui de a avea, în sfârșit, liceu în localitate, datorită zbaterilor doamnei Roșca. Școală mare, cu 73 de cadre didactice, prost plătite și deloc la timp, dar înimoase și cu dragoste de profesie și de locul natal. Li se umezesc ochii când îi se destăinuie că "mereneii sunt oameni serioși și muncitori, iar școala lor e o adevărată pepinieră de talente, absolvenți ce se manifestă frumos, iar cei din Chișinău zic << De la Mereni mai așteptăm tot așa copii! >>". Am obținut numeroase diplome cu ansamblul artistic "Haiducii". Ne mulțumesc pentru cărți, pe care le privesc ca pe niște talismane. Aflăm că e mare criza de manuale în limba română. Se zice că unele se topesc sau iau altă cale. Păcat. Ne gândim la viitor. Despărțirea e mai mult decât emoționantă. Ne abatem și pe la școala din Fundul Galbenei, unde ne așteaptă dl. Grigore Motrescu, directorul unității. E dascăl de română. Bucovinean din nord și martir în viață. E tare încântat că ne-a cunoscut și-i lăcrimează ochii când privește tainul de carte românească din Săcele, hrana spirituală atât de răvnită de ucenicii săi. Noaptea, Chișinăul devine fantastic. Cu cele șapte coline ale sale, aerul acela de metropolă se evidențiază și civilizația întâlniește la tot pasul. Însotitorul și pietenul nostru, Adi Dabija, remarcă faptul că șoferii de aici nu te claxonează atât ca cei din țară, sunt mai calmi.

Ne încheiem "Turneul cărții" la Uniunea Scriitorilor. Suntem primiți cu o cordialitate neaflată de însuși președintele înaltului for, dl. acad. Mihai Cimpoi - personalitate de excepție a sufletului românesc de la marginea de țară. În Grădina de vară a Uniunii ne întreținem cu oameni de cultură extrem de apropiati nouă, ca doamna Argentina Cupcea-Josu, Valentina Butnaru, directorul teatrului "Eugen Ionesco" din Chișinău și conducător al Trustului de presă "Flux", scriitorii Anatol Codru și Ion Holban. Atmosfera e prietenească, destinsă. Discuția, patronată cu delicatețe de dl. aca-

marilor cercetători din domeniul.

Comunicarea intitulată "Primul proces al prof. V. Jinga (1949-1951) dela Brașov" a fost prezentată de prorectorul Universității Oradea, Mihai Drecin.

Arătând etapele procesului, lipsa de probe pentru acuzare, pretinsele uneltiri împotriva securității statului, împreună cu prof. Alexandru Herlea, hotărâre dată fără vreo motivare, refuzul de a admite recursul la sentința dată și unele acte de îngrădire socială, au demonstrat faptul că procesul a constituit un simulacru și că de altfel există un imperativ ce urmărește arestarea și condamnarea celor ce reprezentau valori intelectuală și verticalitate morală în acea vreme.

Desigur, ponderea lucrărilor (15 comunicări) a avut ca principală temă contribuția profesorului Jinga la cercetarea și jalonarea economiei românești din perioada interbelică. Evidențindu-se valoarea lucrării "Problemele fundamentale ale Transilvaniei", lucrare premiată la Academia Română, vorbitorii au subliniat contribuția acestei opere la rezolvarea problemelor socio-economice ale timpului. Concepția privitoare la rolul cooperăției la sistemul finanțier, bancar și monetar, la comerțul interior și exterior al țării, la economia rurală, au constituit principalele probleme puse în discuție. Personal, aflând întâmplător de acest simpozion, chiar în prezua desfășurării lui, am ținut să participe, fiind, de altfel, singurul reprezentant al zonei Brașov - Săcele. Fără a prezenta o

demician, se prelungeste până după miezul nopții și se poartă sub semnul unității culturale românești. Căteva ore bune suntem de-a dreptul fascinați. Atâtă deschidere spirituală spre valorile noastre și spre Occident, politică, umanitate, etc. de mult nu ne-a fost dat să dezbatem așa, să ne încărcăm sufletul de binefacerile unei companii atât de selecte. Primim cu emoție și recunoștință lucrarea "O istorie deschisă a literaturii române din Basarabia", pe care dl. Mihai Cimpoi a editat-o la Chișinău în 1997. Discutăm despre C. Stere, Nicolai Castenco și George Meniuc, aflăm cu surprindere de "trădarea" lui I. Druță, care a devenit scriitor bilingv "ruso-moldav", la Moscova. și spunea acolo dl. Cimpoi că "Sărăcia cu duhul e mai primejdioasă decât cea materială", că "a sosit timpul ca prin voința românilor basarabeni și binecuvântarea lui Dumnezeu, glotonul "limba moldovenească" (împănată abundant cu rusisme și sovietisme) să părăsească scena spre necazul și disperarea comuniștilor "voronieni" și agrarienilor "moțpani", rugini în mentalitate și încremeniți într-un proiect retrograd, refuzat de lumea civilizată. Identitatea națională se păstrează printr-un consens general.

Greu se mai fixează raportul logic dintre limbă și religie în spațiul ortodoxie de aici. Dar, adevărul este unul singur și limba română e slujită de Biserica Independentă din Moldova, pentru că spunea Hașdeu pe la 1870, "Românismul este unitate, libertate și adevăr. Cosmopolismul : egoism, sclavie și minciună", iar părintele spiritual al Societății "Limba noastră cea română", poetul Alexie Mateevici, cerea, prin 1906, ca neamul său "să vorbească, să scrie, să citească, să învețe, să judece și să se roage în limba lui".

Monstruozitatea limbii "nărodice" e respinsă de tineret, în special de copii. După ani și ani de trudă, jertfă și umilită, profetația înaintașilor se împlineste. "Mărul de aur", românesc și european, strălucește în cetatea Chișinăului și în împrejurimi sub protecția tuturor acelora care asudă pentru a-i scoate pe românilor basarabeni din mentalitatea de robi, pentru că aşa ceva nu li se potrivește, fiind firi mândri, direct din stîrpe lui Ștefan cel Mare și Sfânt. Se va sincroniza ca limba, cu dreapta credință ortodoxă a românilor că, vorba cronicarului, "alțimintrele nu e!"

Trebuie răbdare și înțelegere pentru conștiința fiecăruia. și-am mai aflat acolo, la Chișinău, cu durere și umilită, că vin adese ori în țară delegații "cu mâna goală", cu gânduri bune, încurajatoare. Le place să petreacă, pentru că moldovenii sunt deosebit de primitori. Dar, să nu le uităm "oful", adică dicționarele, manualele școlare, cărțile de lectură, această hrana pe care avem datoria să le-o asigurăm, pentru că întotdeauna când ne aflăm acolo avem nu numai sentimentul, dar certă impresie că suntem acasă.

Ce ne-a frapat cel mai mult la Chișinău? Iubirea de carte într-o epocă de progres material și ușor declin spiritual. Am observat că intelectualii basarabeni de astăzi își fac privirea roată și chibzuiesc încă. Le spuneam interlocutorilor noștri că noi venim dintr-o zonă renumită în trecut prin practicarea oieritului, că limba literară românească a fost făurită prin contribuția mocanilor săceleni care ajungeau cu turmele până prin sudul Basarabiei, că se mai păstrează încă nume pe-acolo, comune cu ale noastre. Doamna Valentina Butnaru era deosebit de atentă la toate asta și avea dreptate atunci când arăta că gestul săcelenilor de a sponsoriza cărți, transportându-le personal la Chișinău, vine în întâmpinarea unor folositoare îndeletniciri care se cer menținute și extinse, fiindcă e clar că dorința noastră reciprocă merge spre întronarea transumaniei pe plaiul fertil al limbii române, care ne leagă prin mii de fire de tort, invizibile, dar atât de durabile.

Drumul reîntoarcerii spre casă ne poartă prin răscrucile basarabene, semn distinctiv al acestei provincii românești, greu încercate, unde limbile și culturile topesc în faguri de înțelepciune nouă configurație a timpului ce va să vină.

prof. Liviu DÂRJAN

comunicare, din motive obiective, am luat cuvântul subliniat meritul prof. V. Jinga la traducerea în fapt a unor lucrări la noi, la Săcele.

Am arătat că, la inițiativa profesorului, au luat ființă și au funcționat mai mult timp, pe bază cooperativă, Banca Săcelene, obștea de arendare a terenurilor pentru păscut, o investiție ce avea să fie dotată cu războaie mecanice în scopul de a veni în ajutorul soților de mocani.

Am subliniat, de asemenea, atitudinea prof. V. Jinga de condamnare și anulare a samavolnicului Tratat de la Viena, din toamna anului 1940, precum și amendarea Tratatului Ribentrop - Molotov, prilej de confiscare a Basarabiei și Bucovinei de către fosta U.R.S.S.

Am informat, de asemenea, că prof. univ. Augustin Tătaru pregătește o lucrare de sinteză ce își propune să facă cunoscute contribuții profesorului Lapedatu, Moroianu, Jinga și Dragos la cercetarea științelor economice și la soluțiile propuse pentru rezolvarea problemelor social-economice ale țării din perioadele dintre cele două războaie mondiale.

Târziu, în noapte, îndreptându-mă spre casă, revedeam sevențe de la festivitățile la care am participat și retrăiam, și de această dată, mândria de a fi fiu al Săcelor.

prof. Victor CARPIN

SIMPOZIONUL NAȚIONAL

"Viața și activitatea profesorului Victor Jinga"

Ediția a IV-a ; București ; 13 noiembrie 1998

În data de 13 noiembrie 1998 s-au desfășurat la București lucrările simpozionului consacrat prof. univ. dr. Victor Jinga.

Gazda acestor lucrări a fost Academia de Științe Economice. Ca și la edițiile precedente au participat cadre universitare de la Oradea, Cluj și București.

Lucrările simpozionului au fost deschise de prof. univ. dr. Paul Bran, rector A.S.E. București, care a prezentat personalitatea sărbătoritului.

Comunicarea acad. prof. Gabriel Tepelea, invitat de onoare, intitulată "Amintiri despre prof. Victor Jinga", a evidențiat faptul că l-a cunoscut pe sărbătorit din perioada anilor 1930-1940 la Cluj și că s-au revăzut în condiții de detenție politică la Canalul Dunărea-Marea Neagră și la penitenciarul din Aiud. S-a subliniat în expunere că, în acel an, prof. Jinga s-a deținut prin problematica pusă în discuție, prin soluțiile de rezolvare a crizei social-economice a țării, prin înțalțul sentimentului patriotic.

Acad. Tepelea a menționat, de asemenea, faptul că sărbătoritul a reprezentat cu cinste elita economistilor din țara noastră în perioada interbelică, ocupând un loc bine meritat pe podiumul

SĂNĂTATE • DIVERSE • SĂNĂTATE • DIVERSE • SĂNĂTATE • DIVERSE • SĂNĂTATE • DIVERSE • SĂNĂTATE • DIVERSE

Traheobronșita acută este o boală a căilor aeriene caracterizată prin tuse seacă sau cu expectorație mucoasă (în bronșitele virale) sau mucopurulentă (în bronșitele bacteriene) însoțită sau nu de o stare subfebrilă.

Frecvența reală a bolii este greu de cunoscut, deoarece un mare număr de bolnavi nu consultă medicul. Boala poate apărea în orice lună a anului, dar mai frecvent în perioada noiembrie-februarie.

Traheobronșita acută are trei cauze: virală, bacteriană și chimică, dintre acestea cea mai frecventă fiind traheobronșita de etiologie virală. Dintre virusurile care dau traheobronșita acută, mai importante sunt: virusurile gripale A și B care pot da epidemii, virusul paragripal, virusul sinicital respirator etc.

La tabloul clinic amintit (tuse, expectorație, stare subfebrilă) se pot asocia diferite sindroame care reflectă localizarea inflamației și la nivelul căilor respiratorii superioare extra-toracice. Aceste sindroame pot precedea puțin timp (1-3 zile) sau se pot suprapune cu semnele de bronșită acută. Astfel, în rinită acută apar obstrucții nazală și rinoree, în faringo-amigdalita acută, dureri la deglutire și faringe roșu, în laringită răgușeală însoțită de tuse seacă iar în sinusita acută

TRATAMENTUL CONSUMULUI ACUTU

apar dureri sinusale și secreție nazală.

Explorările radiologice sunt utile mai ales pentru diagnosticul unei boli asociate sau al unei complicații, decât pentru diagnosticul pozitiv al traheobronșitei acute. Examenul radiologic pulmonar se efectuează mai ales la bolnavul febril. El este util pentru excluderea unei pneumonii interstițiale asociate.

Durata traheobronșitelor acute necomplicate este scurtă, de 5-10 zile și prognosticul este bun. Complicațiile sunt rare și constau în bronhopneumonie, mai ales la bolnavii în vîrstă, tarați, sau cu alte boli pulmonare obstructive cronice.

Tratamentul traheobronșitei acute are trei componente: tratamentul etiologic, tratamentul simptomatic și măsuri terapeutice generale și profilaxia.

Tratamentul etiologic Terapia antivirală se indică la bolnavii cu risc crescut: bolnavii tratați sau cu bronșită cronică obstructivă, copiii și tinerii cu fibroză chistică, deoarece se cunoaște că la acești indivizi traheobronșita acută poate

avea o evoluție severă. Profilaxia se face la acești bolnavi când se cunoaște virusul care produce epidemia respectivă, administrându-se medicamentul potrivit (Amantadina sau Rimantadina pentru gripă) o perioadă variabilă până ce virusul „părăsește” comunitatea. Un alt mijloc profilactic, îl constituie vaccinarea antigripală la indivizii cu risc mare și fără contraindicații.

Tratamentul antibacterian. Se face cu un antibiotic activ pe flora nazofaringiană obișnuită și la care individul nu este alergic (Penicilina, Eritromicina, Tretraciclină, Biseptol). Tratamentul durează 5-7 zile.

Tratamentul general și simptomatic. Aerul respirat de bolnav va fi umezit și se vor administra lichide multe (ceai, compot, apă). În paroxismele de tuse uscată se pot prescrie Codeina și Dionina. Când tusea este frecventă și productivă se pot prescrie preparate tipizate, cum sunt: sirop expectorant, Trecid, Brofimen. În ceea ce privește ceaiurile pentru calmarea tusei se pot folosi, cimbrul, infuzie de busuioc, decoct de ceapă, de rădăcină de telenă, de morcov, infuzie de flori de tei, flori de soc.

Dr. Mirela Roșculeț

SALONUL LITERAR „Darie Magheru”

- Scurt comentariu al articolului „Talk-show de vară”, apărut în „Gazeta de Transilvania” din 17.07.1998 sub semnatura lui Rareș Mihai Bârsan -

Salonul literar „Darie Magheru” din luna iunie a acestui an să înținut, ca de obicei la Turcheș, sub semnul evocărilor, pe diverse teme, cuprinzând și de această dată „duioase și nostalgice amintiri despre trecut și definitiv pierdute iubirii”.

În cabinetul poetului Darie Magheru s-au făcut simținte semnele împlinirilor multor experiențe de viață și poetică.

Doamna Kadija Murat a recitat din propriile versuri, presărând în alocuțiunile Domniei sale citate din latină și din diversi poeți: Baudelaire (în franceză și în română), Rilke și din alții mari autori. Versurile, recitate „Tărgănat, ca pe niște litanii, s-au revărsat în plăcuta răcoare a cabinetului de lucru al lui Darie”.

Olga Lascu a citat din versurile lui Darie Magheru, din Leonida Secreteanu, Dan Orghidan, Claudia Milian și Petre Homoceanu.

Au fost admirate strădaniile doamnei Cella Ilie Dumbravă, poetă din Ploiești, care a avut originala idee de a reda pe o față de masă dăruită Salonului, aparițiile editoriale, precum și creații, în manuscris încă, ale lui Darie Magheru.

Înconjuratoră de bucurie și calde felicitări, a fost sărbătorit majoratul mezinei Salonului, Diana Tânărescu, care a dăruit celor prezenți „două din recentele sale poezii, încărcate de firescul regret al despărțirii de adolescență și dovedind un talent ce se împlinește tot mai mult.”

Au încântat auditoriul cu versuri Viorica Popescu, o poetă deja cunoscută printr-un prim volum recent editat, Georgeta Blendea Zamfir, care, într-o nouă lectură, a prezentat versuri din recentul său volum de debut. Aceste versuri reluate au produs noi și neașteptate surpirze, nouă lor lectură, determinând-o pe D-na Elena Braga să le compare „pe bună dreptate ... cu ascultarea unor bucăți clasice, dobândind, la

noile lor audieri, nebănuite frumuseți”.

Poetul Ioan Suciu a fost o altă prezență de marcă la Salon, încântând asistența prin aprecierile și comentariile făcute, iar din versurile proprii recitate de d-nul Panaiteșcu s-a deprins parcă „o undă de nostalgie după plaiurile sale natale”.

Autorul articolului nu poate încheia aleasa sa prezentare a desfășurării lucrărilor Salonului literar „Darie Magheru”, din iunie a. c. fără a semnala că „cea mai sensibilă prezență a fost desemnată a fi chiar Doamna Stanca în persoană, pe când lacrima duios la fiecare vers ascultat cu pioșenie”.

Ne cuprinde o undă de bucurie și satisfacție că pe meleagurile noastre săcelene au loc asemenea manifestări de înaltă înținută artistică și culturală, dar și regretul că într-un anumit pasaj al articolului său, d-nul Rareș Bârsan acuză redacția revistei noastre de „mărunte orgolii, dublate de o crasă lipsă de interes și de înțelegere a unei evidente realități”. Cam dure și nefondate acuze din moment ce noi, cei din redacția revistei „Plaiuri Săcelene”, ca și toți membrii Asociației Cultural-Sportive „Izvorul” apreciem, domnule Bârsanu, activitatea deosebită pe care o mână de oameni talentați, sensibili și mai ales înimoși, o desfășoară în cadrul sedințelor Salonului literar „Darie Magheru”, aici, „în plin Săcele”, cum bine spunem, dar nu trebuie să uităm că și associația noastră are un caracter non-profit, că nu poate răspunde amarului apel de a fi sponsorizate aparițiile literare ale unor participanți la Salonul mentorului Dumneavoastră. Singurul lucru pe care îl putem face este acela de a găzdui cu placere în paginile revistei noastre lucrări consacrate, firesc, operei lui Darie Magheru și Salonului care-i poartă numele, bineînțeles, dacă și Dumneavoastră veți avea placerea și amabilitatea de a ne transmite lucrările pe care le considerați cele mai interesante. Credem că acest lucru ar fi benefic nu numai asociațiilor noastre, ci și pentru ridicarea calitativă a nivelului întregii vieți culturale și spirituale a Săcelelor, lucru pentru care revista „Plaiuri Săcelene” a militat și va milita mereu.

Ing. Horia Bârsan

Realizări edilitare în 1998 în Săcele,

La data de 9.11.1998, la înapoierea din vacanță, elevii din cartierul Gârcin și-au găsit școala cu noua centrală termică în funcțiune. Cu această școală, s-a terminat acțiunea de introducere a gazului metan, în instituțiile de învățământ din Săcele.

Tot la școala din Gârcin s-a introdus apa curentă, și sunt în curs de execuție grupuri sanitare moderne. S-au reparat ferestrele și ușile și se lucrează la refacerea pardoselii din mozaic a coridoarelor.

Realizarea conductelor de distribuție din Gârcin, va permite alimentare cu gaz a nou-amenajatului dispensar medical, a blocului și a altor locuințe care au condiții termice pentru a putea fi în călzite cu gaz.

Pe strada Ghiocelilor, Regia locală de gospodărie a extins rețeaua de

alimentare cu apă.

Pe strada Tărângului s-a făcut o canalizare care va realiza scurgerea apelor de ploaie din intersecția acesei străzi cu strada Martin Luther.

Pe bulevardul George Moroianu, la „sensul unic” s-a executat închiderea cu prefabricate din beton a canalului pluvial, iar pe strada Timocului a început amenajarea unei porțiuni de 150 m, între intersecția cu strada Gheorghe Dragoș și Mioriței.

S-a continuat pavarea trotuarelor atât pe bd. Brașovului cât și pe bd. George Moroianu.

În cartierul Electroprecizia, prin investiția cetătenilor interesati, s-au realizat 57 centrale termice de bloc sau de scară pentru un număr de 2.080 apartamente în care, acum confortul termic, este mult ridicat.

Investiția de îmbunătățire a alimentării cu apă a sectorului Baciu-Turcheș este pe cale de a fi terminată urmând ca în perioada imediat

următoare să se facă pregătirile pentru racordarea noului rezervor la rețeaua de distribuție existentă.

În centrala termică din cartierul Ștefan cel Mare se fac reglajele necesare pentru ridicarea performanțelor utilajelor la parametri din proiect rămânând ca în anul următor să înceapă reabilitarea rețelelor de distribuție termice.

Investiția privind canalizarea menajera a orașului a început, adjudecantul licitației pentru execuție își organizează șantierul și începe aprovisionarea cu materiale, în limita fondurilor ce i s-au alocat pentru acest an.

Toată activitatea noastră a fost marcată în anul 1998 de lipsa fondurilor alocate de la bugetul de stat și reparate necorespunzător de către Consiliul județean. Sperăm că, în anul 1999 necesarul de fonduri al orașului să poată fi asigurat.

Ing. Petre Ștefănescu Viceprimar

BISERICA VECHE „SFINTII ARHANGELI”

Văzută în retrospectivă -

Descendent fiind din a III-a generație a familiei de mocani săceleni, Ioan și Maria Pușcă (bunici) enoriași ai bisericii vechi „Sfinții Arhangeli Mihail și Gavril” din Satulung, gândesc că nimerită ar fi o aducere amintire despre oamenii trăitori în Parohia de jos, sau „josenii” cum li se mai spunea pentru a fi deosebiți de consătenii lor „susenii” ai parohiei „Sfânta Adormire”.

De ce biserică veche? Vechimea acesteia datează din sec. al XVIII-lea ca și a celor din fostele sate Cernatu și Turcheș, față de biserică „Sfânta Adormire” construită în sec XIX considerată și monument istoric, date fiind deosebitele sale picturi murale ale pictorului Mișu Pop.

Parohia de jos este întinsă spre partea de deal a fostei comune, mărginită de parohia evanghelică prin „drumul mare” (actuala șosea). Situată între „valea satului” de la Jinga și până la vest, la familia Tutuiu, iar de aici ca o linie imaginată, trăsă până la fostul „fierăstrău” din câmp, inclusiv și zona fostei Școli primare Nr. 4.

Deși plecat de pe meleagurile parohiei de mai bine de 40 ani, locul natal, aidoma și altor tineri ai generației mele, nu poate fi uitat, acesta fiind pentru totdeauna implantat în sufletul fiecăruia. Continuitatea legăturii cu biserică veche există și prin cimitirul acesta în care și odihnesc osemintele bunicii, părinții, unchi, mătuși, parte din frații și surorile noastre rânași pe aceste locuri, toți foști oameni de nădejde ai mocanilor săceleni.

Despre activitatea culturală, socială și sportivă a „Josenilor” doresc să evoc unele amintiri. Nu știu dacă aceasta a mai constituit un subiect în revista „Plaiuri Săcelene”. Preocupările pe acest teritoriu al tinerilor generații născute în perioada 1916-1932, au avut loc în cadrul Casei de către de pe lângă biserică veche, care a contribuit din plin la afirmarea și trăirea unor manifestări și sentimente patriotice, de cunoaștere a unor valori culturale românești și universale”, așa cum aprecia prof. V. Carpin la centenarul „G. Dragoș”.

Înființată în anul 1921 din grupul tinerilor înimioși studenti, printre

care V. Jinga, Ghe. Dragoș, profesorii universitari de mai târziu, apoi Nae Brinduș, Nae Pană, Tr. Butu și alții, care de atunci au fost cățări alături de alții tineri „suseni” în paginile revistei, deveniți mai târziu fruntași ai vietii social-culturală în Satulung, Casa de către a constituit un focal de cultură pentru tinerii „joseni” și nu numai, alături de Casa de către a bisericii „Sfânta Adormire”. Îmi amintesc cum generația mea a păstrat și continuat cu sfintenie tradiția înaintașilor noștri. În cadrul acesta s-a format Corul bisericesc recunoscut în întreg Județul Brașov. Formații de teatru și instrumentală coordonate de prof. Florin Pană în anii 1940-1948 au organizat dese manifestări culturale în săliile festive ale fostului gimnaziu și „Szabó”.

Cele două generații de tineri din perioada antebelică, interbelică și din timpul celui de la II-lea război mondial, până în anul 1948 au avut o susținută activitate. Să amintesc doar manifestările culturale prilejuite de conferințele celor doi titanii, prof. V. Jinga și Ghe. Dragoș, care atrageau în număr mare pe mocanii noștri săceleni.

Nu pot trece cu vederea identitatea tinerilor celor două generații, tinerii „suseni” și „joseni” laolaltă: Ghe. Coltofeanu, frații Ilu și Viță Munteanu, I. Mircioiu, Costică Pușcă, V. Eftimie, frații Bratosin, I. Popa, frații Tutuiu, etc., apoi Tr. Medianu, I. Pasăre, frații Berteau, frații Bodeanu (deosebiți animatori), C. Cazacu, I. Manculea, N. Deleanu, V. Boghici, frații Clinciu, Catană, etc., și mai apoi surorile Pasăre, Mircioiu, Manole, Aldea, Lungu, Popa, Beșleagă, frații Șerban, Ghe. Manculea, Mitică Voinea, subsemnatul, St. Pasăre și mulți alții.

Mulți tineri dintre cele două războaie, au participat la războiul din Est, de unde unii nu s-au mai întors, amintirea lor fiind incrustată pe Troița eroilor din cimitirul bisericii „Sf. Adormire”, alături de tinerii săceleni pierși în primul război mondial. Aș mai dori să evoc pe tinerii compozitori ai echipel de fotbal „Izvorul”: E. Cazil, I. Bujia, I. Pasăre, V. Boghici (Torică), Tutuiu, V. Sărbănescu care alături de „suseni” au adus faima în întreg Județul Brașov.

Oare nu se găndește cineva la revenirea tradițiilor celor două Case de către?

Nelu Manciu, pensionar Brașov

TABEL NOMINAL

*cu membrii cotizanți ai
Asociației cultural sportive
"Izvorul" - trimestrul IV 1998*

1. Gomolea Dumitru Jr.	70.000	47. Filipescu Gheorghe	10.000
2. Lață Vasile	50.000	48. Jilnga Romulus	10.000
3. Casapuș Stefan	20.000	49. Lala Elena	10.000
4. Ionel Adrian	20.000	50. Leșeanu Victoria	10.000
5. Iordache Ioan	20.000	51. Mătase Eugen	10.000
6. Modest Zamfir	25.000	52. Munteanu Vasile	10.000
7. Roșculeț Claudiu	25.000	53. Nechifor Constantin	10.000
8. Taraș Octavian	20.000	54. Neacșu Lucian	10.000
9. Vlad Ioan	20.000	55. Nițescu Adrian	10.000
10. Zavarache Constantin	25.000	56. Onică Ioan	10.000
11. Pr. Cornea Ioan	25.000	57. Popescu Mihai	10.000
12. Bârsan Horia	20.000	58. Roșculeț Abigail	10.000
13. Băieșu Florin	20.000	59. Râșnoveanu Paul	10.000
14. Lungu Constantin	20.000	60. Rodeanu Bogdan	10.000
15. Sârbu Corneliu	20.000	61. Serbu Iulian	10.000
16. Oprea Ovidiu	20.000	62. Serbăneanu Bogdan	10.000
17. Pr. Drăgan Petru	10.000	63. Pr. Stoicescu Nicolae	10.000
18. Jonaș Andrei	20.000	64. Simon Robert	10.000
19. Cârsteașu Șerban	20.000	65. Stroiu Mihaila	10.000
20. Fulga Nicolae	20.000	66. Slăniceanu Aurel	10.000
21. Szabo Viorica	20.000	67. Slăniceanu Bogdan	10.000
22. Dogaru Aurel	15.000	68. Taraș Mircea	10.000
23. Eftimie Ioan	15.000	69. Taraș Gelu	10.000
24. Simulea Ioan	20.000	70. Tuțuiu Ioan	10.000
25. Plăieșu Constantin	15.000	71. Vlad Adriana	10.000
26. Zangor Lucian	15.000	72. Vlad I. Adriana	10.000
27. Albulăt Victor	10.000	73. Zamfir Dan	10.000
28. Arhir Ioan	10.000	74. Ghinescu Horia	10.000
29. Axinte Petre	10.000	75. Teșileanu B. Barbu	10.000
30. Bâncilă Bebe	10.000	76. Gomolea Dumitru	10.000
31. Butu Mihai	10.000	77. Ifrim Dorin	10.000
32. Bucurenciu Ana	10.000	78. Siserman Eugen	10.000
33. Barbu Nicolae	10.000	79. Dărjan Stefan	10.000
34. Bărbat Pulu	10.000	80. Serbănuș Ioan	10.000
35. Bobeschi Dan	10.000	81. Pralea Radu	10.000
36. Boboș Gheorghe	10.000	82. Nicolaescu Marinel	10.000
37. Bobeș Ion	10.000	83. Nicolaescu Alexandru	10.000
38. Bobeș Ovidiu	10.000	84. Roșculeț Mirela	10.000
39. Bobeș Gabriel	10.000	85. Kapai Elisabeta	10.000
40. Comșea Eugen	10.000	86. Lăcătuș Mariana	10.000
41. Crăciunescu Virgil	10.000	87. Peter Sara	10.000
42. Costea Dumitru	10.000	88. Robu Adrian	10.000
43. Ciordoiu Aurelia	10.000	89. Muscă Nicușor	10.000
44. Ciobotaru Sergiu	10.000	90. Ene Gheorghe	10.000
45. Dărjan Liviu	10.000	91. Prosan Nicolae	10.000
46. Dinu Popa	10.000	92. Mircioiu Lucian	10.000
		93. Tiucă Adriana	10.000

94. Sarafie Ioan	10.000	157. Filip Anca	5.000
95. Stanciu Vasile	10.000	158. Ghișoiu Dorin	5.000
96. Diaconescu Adrian	10.000	159. Gologan Gheorghe	5.000
97. Sparghez Viorel	10.000	160. Ghia Petre	10.000
98. Șerbanuș Flavius	10.000	161. Gjia Mircea	5.000
99. Moldovan Valer	10.000	162. Guraliuc Gheorghe	5.000
100. Râșnoveanu Stefan	10.000	163. Godeanu Roxana	5.000
101. Prunden Iulia	10.000	164. Ghiuță Deliana	5.000
102. Munteanu Gheorghe	10.000	165. Ionescu Nicolae	5.000
103. Poenaru Nicolae	5.000	166. Ionaș Hajnalika	5.000
104. Pr. Bădișoiu Ioan	10.000	167. Jerau Gheorghe	5.000
105. Dr. Viorel Gârcăeag	10.000	168. Lupu Stefan	5.000
106. Mureanu Nicolae	10.000	169. Lupu Nicolae	5.000
107. Popovici Mariana	10.000	170. Leseanu Mircea	5.000
108. Munteanu Ioan	10.000	171. Matepiuc Daniela	5.000
109. Avasilichioiaje Jean	10.000	172. Matepiuc Camelia	5.000
110. Paraipan George	10.000	173. Munteanu Dan	5.000
111. Popescu Constantin	10.000	174. Munteanu Cornel	5.000
112. Cîriciș Alexandru	10.000	175. Median Suzana	5.000
113. Ticușan Gheorghe	6.000	176. Moldovan Andronic	5.000
114. Alexandrescu Emil	5.000	177. Median Valeriu	5.000
115. Albulăt Aurel	5.000	178. Moroianu Gheorghe	5.000
116. Abagiș Carmen	5.000	179. Nistor Mihai	5.000
117. Avram Vasile	5.000	180. Nițescu Ioan	5.000
118. Baciu Gheorghe	5.000	181. Orez Ioan	5.000
119. Bârsan Teodor	5.000	182. Ocneanu Doru	10.000
120. Bancilă Nicolae	5.000	183. Poenaru Nutu	5.000
121. Bulat Elena	5.000	184. Păiș Ioan	5.000
122. Bulat Florentin	5.000	185. Petruțu Emil	5.000
123. Bucurenciu Alexandru	5.000	186. Pasăre Adrian	5.000
124. Brânza Nicolae	5.000	187. Pepene Ioan	5.000
125. Butu Elena	5.000	188. Percioig Constantin	5.000
126. Buzoiană Liliana	5.000	189. Percioig Gelu	5.000
127. Balica Maria	5.000	190. Rămniceanu Emil	5.000
128. Boiculescu Elena	5.000	191. Rămănean Floarea	5.000
129. Barbu Dan	5.000	192. Rogoz Emil	10.000
130. Barbu Mircea	5.000	193. Slabila Gheorghe	5.000
131. Bârsan Nicolae	5.000	194. Șerban Corneliu	5.000
132. Beciu Ioan	5.000	195. Seitan Adrian	10.000
133. Bilan Florin	5.000	196. Spiru Maria	5.000
134. Baciu Stelian	5.000	197. Sendruțu Maria	5.000
135. Bogiu Viorel	5.000	198. Ștefan Vasile	5.000
136. Boageanu Alexandru	5.000	199. Stanciu Ioan	5.000
137. Carpini Victor	5.000	200. Surducan Gheorghe	6.000
138. Costea Stefan	5.000	201. Stoian Emilia	5.000
139. Caian Pandrea Aurel	5.000	202. Simion Adriana	5.000
140. Cuja Ilie	5.000	203. Teșileanu Costin	5.000
141. Cosma Maria Teodosia	5.000	204. Teșileanu Emil	5.000
142. Căciulă Cristian	5.000	205. Teaca Mihai	5.000
143. Cristea Cornelia	5.000	206. Trașcă Florin	5.000
144. Cenușu Ioan	5.000	207. Turuti Ioan	5.000
145. Ciobanu Gabriela	5.000	208. Taru Sorin	5.000
146. Coliban Nicolae	5.000	209. Trâmbiță Alexe	5.000
147. Cioca Aurelia	5.000	210. Trâmbiță Stelian	5.000
148. Cosma Traian	5.000	211. Ulea Angela	5.000
149. David Fănică	5.000	212. Ursu Maria	5.000
150. Durbălău Stefan	5.000	213. Ursu Nicolae	5.000
151. Debu Gheorghe	5.000	214. Voinean Dumitru	5.000
152. Drăgan Mircea	5.000	215. Viorel Mihai	5.000
153. Dincă Mariana	5.000	216. Vlad Mircea	5.000
154. Droć Jean	5.000	217. Gabor Lucia	5.000
155. Filipescu Octavian	5.000	218. Zbârcea Maria	5.000
156. Florescu Gheorghe	5.000	219. Guiu Stefan	5.000

LISTA DONAȚIILOR FĂCUTE BISERICII "SF. ADORMIRI" DIN SATU'LUNG

pentru construirea gardului din jurul bisericii

1. Lață Vasile	1.000.000 lei	7. Gomolea Dumitru	100.000 lei
2. Roșculeț Claudiu	400.000 lei	8. Gomolea Dumitru Jr.	100.000 lei
3. Zavarache C-tin	125.000 lei	9. Vlad Adriana	100.000 lei
4. Roșculeț Mirela	100.000 lei	10. Eftimie Ioan	100.000 lei
5. Taraș Octavian	100.000 lei	11. Percioig C-tin	100.000 lei
6. Bârsan Horea	100.000 lei		

ELECTROPRECIZIA S.A.

2212 Săcele - Brașov
str. Parcului 18
phone: 40-068-27.07.83
fax: 40-068-27.19.98
telex: 61285

Cu o experiență de 60 de ani în domeniul și cu un management al calității atestat după normele ISO 9001, societatea noastră este partenerul Dvs., loial pentru:

Produsele sale:

- ECHIPAMENT ELECTRIC - ELECTRONIC AUTO
- MOTOCARE ELECTRICE ASINCRONE MONO - TRIFAZATE
- PRODUSE ELECTRO-TEHNICE DE UZ CASNIC ȘI GOSPODĂRESC

Serviciile sale - oferite prin:
- SERVICE AUTO MAGAZIN
- PASAJ COMERCIAL

Telefon: 068/15.09